

VOORZITTER : de heer J. Pede

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 10 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

M. De Meyer, A. Steverlynck, E. Vandersmissen, P. Van Grembergen ; gezondheidsredenen.

E. Gryp, N. Maes, H. Van Wambekke, J. Wyninckx ; buitenslands.

F. Brepoels, J. Caudron ; ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET houdende aanpassing van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1987

— 9-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 5

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 7-A (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 4

ONTWERP VAN DECREET houdende de begroting van de Maamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1988

— 6-A (BZ 1988) — Nr. 1 (Algemene toelichting)

— 8-A (BZ 1988) — Nrs. 1 (+ Bijlagen) tot 15

TOEGEVOEGDE INTERPELLATIE (R.v.O. art. 72,9)

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het begrotingsdebat.

BUITENLANDSE EN EXTERNE AANGELEGENHEDEN

De Voorzitter : Aan de orde is nu de eerste begrotingsmaterie waarvoor Minister Geens bevoegd is, met name Buitenlandse en Externe Aangelegenheden.

De heer Bockstal, verslaggever, heeft het woord.

De heer E. Bockstal, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, vooreerst wil ik even de algemene toelichting van de Gemeenschapsminister belichten.

Minister Geens brengt hulde aan zijn voorganger, de Gemeenschapsminister, bevoegd voor externe betrekkingen, en stelt dat diens beleid, dat hij omschrijft als degelijk pionierswerk, onverkort moet worden voortgezet.

Het totaal budget van 475 miljoen is niet zo omvangrijk maar zal selectief worden aangewend. 325,9 miljoen gaat naar het Commissariaat-Generaal

voor Internationale Samenwerking en 1495 miljoen naar sectie 90, titel I en II voor 1155 en titel IV voor 34 miljoen. Voor nadere details verwijs ik naar het verslag.

Verder legt de Gemeenschapsminister de aandacht op volgende punten.

1. In het buitenland zal verder een netwerk van internationale vertegenwoordigers worden opgezet, namelijk attachés van de Vlaamse Gemeenschap bij Belgische ambassades en investeringsprospectoren die belast zijn met ten eerste het opsporen van kandidaat buitenlandse investeerders en ten tweede, Vlaanderen als gunstig investeringsland bekend te maken en te bevorderen.

2. Het Europa van morgen is belangrijk, maar ook het Europa van vandaag. Er werd reeds een toekomstcontract voor de reconversie van Limburg afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de EG. Verder zal in het kader van het CGIS een Europese cel worden opgericht met als doel de Vlaamse belangen, zowel wat de fondsen als de projecten betreft, te verdedigen.

3. De Gemeenschapsminister wijst er eveneens op dat de 47 bestaande culturele akkoorden zullen worden geëvalueerd en eventueel worden herzien.

4. Wat de interregionale samenwerking betreft, is er ruimte voor initiatieven. Er is een akkoord met de regio Nord-Pas de Calais. Er zijn goede contacten met Catalonië. Als voorbeeld van interregionale samenwerking verwijst de Minister naar de

Bockstal

deelname van de Vlaamse Gemeenschap aan de technologiedag van Stuttgart, in juni 1988.

5. Wat de verhouding met buitenlandse zaken betreft, deelt de Minister mee dat er een driemaandelijks overleg bestaat tussen Buitenlandse Zaken en de Voorzitters van de Executieve en een maandelijks bijeenkomst van de topambtenaren van de 3 Ministeries.

In de verdere bespreking kwamen volledige vragen aan bod.

1. De verdragrechtelijke bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. De Minister verwijst naar artikel 59 bis en 107 quater van de Grondwet. Volgens artikel 59 bis hebben wij verdragsbevoegdheid voor de culturele materies. Volgens artikel 107 quater dienen wij betrokken te worden bij de inhoudsbepaling maar naar buiten is het de Belgische Staat die verdragen afsluit.

De Minister verwijst naar punt 10 van de nota van de Vlaamse Executieve, goedgekeurd door de Vlaamse Executieve op 23 maart 1988.

Ik geef deze in extenso weer.

Het buitenlands beleid van de Vlaamse Gemeenschap.

10.1. De Gemeenschappen hebben een volledige bevoegdheid inzake buitenlands beleid met inbegrip van alle vormen van internationale samenwerking. De problematiek van het afsluiten van internationale verdragen en de betrokkenheid bij supranationale instellingen inzake culturele en persoonsgebonden aangelegenheden dient dringend opgelost.

10.2. De Gewesten moeten – op voet van gelijkheid – vanaf de aanvang betrokken worden bij de onderhandelingen ter afsluiting van internationale verdragen inzake gewestelijke aangelegenheden en inzake aangelegenheden met een impact of repercussie voor de Gewesten.

10.3. De Vlaamse Gemeenschap wil vermijden dat in het buitenland een parallel circuit 'van vertegenwoordig-

gingen op diplomatiek vlak zou ontstaan. Daarom moet volwaardig en direct beroep kunnen gedaan worden op de diverse bestaande nationale vertegenwoordigingen in het buitenland.

10.4. Op economisch vlak dienen de Gewesten te beschikken over de hefboomen die de export promoveren. De kredieten van het Fonds voor buitenlandse handel dienen geregionaliseerd te worden via *ristorno's*. De BDBH moet verder gedecentraliseerd worden zodat de gewesten op autonome wijze hun export kunnen promoveren. De Gewesten dienen hiervoor te beschikken over het personeel van de gewestelijke actie en over de huidige werkingskredieten van de BDBH voor deze promotie-acties.

10.5. De Gewesten dienen eveneens vertegenwoordigd te zijn in de Nationale Delcrederedienst, in Copromex en in de Belgische Maatschappij voor Internationale Investing. Wat de bilaterale Samenwerking en de Leningen van Staat tot Staat betreft dient de in de wet voorziene betrokkenheid van de Gewesten gerealiseerd te worden – artikel 7 en artikel 9 van wet van 10 augustus 1981 – die tot hier toe nog niet is uitgevoerd.

10.6. De nationale kredieten voor onderwijs, culturele en persoonsgebonden aangelegenheden inzake bilaterale ontwikkelingssamenwerking, dienen overgeheveld naar de Gemeenschappen.

2. Wat de aanwervingsvoorwaarden en de werking van de attachés en de investeringsprospectoren betreft, waren er verschillende vragen. De recrutering gebeurt niet door het Vastwervingssecretariaat dat in aanwervingsgraden recruteert. Het profiel is heel speciaal en de recrutering niet eenvoudig. Een van de investeringsprospectoren heeft zelfs afgezegd, wat nogmaals wijst op het probleem van de brain drain van administratie naar privé.

Over de werking van onze attaché in Washington verwijs ik naar het verslag.

3. Er wordt te weinig beroep gedaan op de Europese fondsen. De toewij-

zingsvoorwaarden zijn niet gunstig voor Vlaanderen en België en deze tendens zal nog verstrekt worden ten gunste van het Zuiden, van de landen aan de Middellandse Zee. In het verslag vindt u omstandig cijfermateriaal, zowel wat het ESF – Europees Sociaal Fonds – als het EFRO – Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling – betreft.

Enkele cijfers ter toelichting. In het kader van het geïntegreerd actieprogramma werd voor Limburg voor de periode 1987-1991 3,269 miljard F., voor de Westhoek 2,934 miljard F. en voor het Arrondissement Turnhout 0,447 miljard F. goedgekeurd.

4. Binnenlandse en buitenlandse samenwerking.

4.1. Inzake de samenwerking met de Gewesten en Gemeenschappen kan worden gezegd dat het akkoord met de Duitstalige Gemeenschap volledig operationeel is. Met de Franstalige Gemeenschap werd het samenwerkingsakkoord opgeschort wegens provocerende acties aan Franstalige kant.

4.2. Samenwerking met het buitenland. Hier wordt onder andere verwezen naar de 100.000 Nederlands-sprekenden uit de Franse Westhoek. Het samenwerkingsakkoord met Nord-Pas de Calais werd door zijn voorganger ter gelegenheid van de laatste FTI afgesloten. Er zijn dus 3 werkgroepen, met name ruimtelijke ordening en infrastructuur, leefmilieu en wetenschappelijk onderzoek. Deze werkgroepen komen in juli 1988 samen.

Wat de artikelgewijze bespreking betreft waren er geen opmerkingen of vragen. De aan uw Commissie toegevoegde decreetsbepalingen worden met 5 tegen 4 stemmen aangenomen. Tot dusver het verslag. Mag ik zo vrij zijn mijnheer de Voorzitter, zeer kort te spreken over, ten eerste, de verdragrechtelijke bevoegdheden, ten tweede, de bilaterale ontwikkelings-samenwerking.

1. De Gemeenschappen zouden de bevoegdheid krijgen om binnen het raam van hun bevoegdheden verdragen af te sluiten en om bij sommige

Bockstal

internationale instellingen vertegenwoordigd te zijn. Hetzelfde wordt voorzien voor de Gewesten. Dit is een standpunt dat ik samen met professor Suy, voormalig kabinetschef externe betrekkingen, steeds heb verdedigd. Naar aanleiding van een artikelenreeks in de Standaard, maakte deze eminente jurist en professor in het internationaal recht volgende bemerkingsen waar ik 100 procent achter sta en ter appreciatie voorleg aan de Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve.

De Ministerraad besliste op 20 mei volgende stappen te ondernemen : „de verdragrechtelijke bevoegdheid der Gemeenschappen zou worden geregeld in artikel 59 bis van de Grondwet – ondertussen reeds goedgekeurd in de Senaat – en de verdragrechtelijke bevoegdheid van de Gewesten „zal later wel in artikel 68 komen”.

Ik vrees echter dat er, bij gebrek aan duidelijke teksten, terug een discussie gaat ontstaan over de precieze draagwijdte van deze nieuwe bevoegdheden. Deze vrees wordt ingegeven door volgende overweging. Artikel 68 van de Grondwet handelt over de prerogatieven van de Koning en in het verleden is gebleken dat een herziening van dit artikel, ook al bestond de intentie daartoe, nooit werd doorgevoerd.

Zonder een herziening van artikel 68 blijven wij steken in de thans bestaande discussie over de vraag of uit artikel 59bis een impliciete herziening van artikel 68 kan worden afgeleid. Bij een herziening van de Grondwet zal er derhalve nauwelijktend op moeten worden toegezien dat artikel 68 niet uit het oog verloren wordt. Bij die herziening moet ervoor worden gezorgd dat niet enkel de verdragrechtelijke bevoegdheid der Gewesten uitdrukkelijk wordt opgenomen, maar dat tevens deze bevoegdheid der Gemeenschappen uitdrukkelijk wordt herhaald, zelfs indien zij reeds is opgenomen in artikel 59bis.

In het licht van de ervaringen die sedert 1980 werden opgedaan, lijkt het

mij niet onwaarschijnlijk dat reeds pogingen worden ondernomen om de verworvenheden van het regeerakkoord af te zwakken. In het verleden werd namelijk als argument gebruikt dat Gemeenschappen en Gewesten geen rechtspersonen van het volkenrecht zijn en derhalve niet het jus tractatii bezitten. Dit is volkomen verkeerd : de correcte volkenrechtelijke stelling ter zake is dat deelstaten wel het jus tractatii bezitten voor zover dat is erkend door de Grondwet. Het volkenrecht verwijst dus naar de Grondwet, en wat voor deze laatste goed is, is ook goed voor het volkenrecht. Dat hier problemen kunnen ontstaan met betrekking tot de verantwoordelijkheid voor het niet naleven van verdragen is mij natuurlijk niet vreemd, maar dit is een ander probleem.

Indien echter, om een of andere reden, het „onmogelijk” zou blijken artikel 68 ter zake te herzien – en ik sluit een dergelijk scenario niet uit –, moet de verdragrechtelijke bevoegdheid der Gemeenschappen zeker in artikel 59bis komen, – wat reeds gedeeltelijk gebeurd is – en die van de Gewesten moet worden opgenomen in de herziene wet van 8 augustus 1980. Uit de voorbereidende werken moet echter, zonder enige betwisting, duidelijk blijken dat Gemeenschappen en Gewesten, binnen het raam van hun bevoegdheden, internationaal kunnen optreden, inclusief het recht hebben om verdragen af te sluiten.

Maar ik houd het bij een uitdrukkelijke erkenning van deze bevoegdheid in artikel 68, en men vergete niet de formule van het regeerakkoord inzake de Gewesten : „na voorafgaandelijke informatie van de nationale Regering”.

Dit woord is duidelijk. „Informatie” kan dus niet betekenen betrokkenheid of inmenging. Als wij bevoegd zijn, zijn met andere woorden wij bevoegd a part entiere, naar binnen en naar buiten, ook om verdragen af te sluiten.

Thans kom ik tot wat de bilaterale ontwikkelingssamenwerking betreft. De Executieve stelt dat de nationale kredieten voor onderwijs, culturele

en persoonsgebonden aangelegenheden inzake bilaterale ontwikkelingssamenwerking, dienen overgeheveld naar de Gemeenschappen.

Het weze mij toegelaten te zeggen dat dit een zeer minimalistische visie op ontwikkelingssamenwerking is. Ontwikkelingssamenwerking is in se een samenwerking tussen twee Gemeenschappen. Het Vlaamse en het Waalse volk hebben in dit opzicht een andere visie en benadering, niet beter, niet slechter, maar anders.

De Belgische ontwikkelingssamenwerking is nog steeds een uitloper van het koloniale tijdperk, van de tijd van de overheersing van de Franstaligen in de Belgische buitenlandse politiek.

Dit blijkt nog steeds uit de wanverhouding Nederlandstaligen – Fransstaligen bij de officiële coöperanten. De verhouding is daar nog steeds 65 procent – 35 procent Frans-Nederlands, in het nadeel van de Nederlandstaligen. Geen enkele Vlaamse Minister of Staatssecretaris is er in geslaagd dit recht te zetten.

Bij de NGO's echter, blijkt het overwicht van de Vlamingen, waaruit de andere visie van de Vlamingen op ontwikkelingssamenwerking ook duidelijk blijkt.

Mijnheer de Minister, begrijp mij niet verkeerd. Ik heb er niets tegen dat men stapsgewijs zou te werk gaan om het volledig pakket van de bilaterale ontwikkelingssamenwerking naar de Gemeenschappen over te hevelen. Er moet werk van worden gemaakt.

Ik leg mij nader uit.

1. **Hic et nunc** moet, ten eerste, alles wat persoonsgebonden en culturele materie is, in ontwikkelingssamenwerking – dus voor deze zake waarvoor wij nu reeds bevoegd zijn, overgeheveld worden en vervolgens moet de toepassing van de artikelen 7 en 9 van de wet van 10 augustus 1981 tot oprichting van een fonds voor ontwikkelingssamenwerking en van een fonds voor leningen aan vreemde staten, waarbij de Executieve betrokken worden, afdgedwongen worden. Dit is een eerste stap.

Bockstal

2. De tweede stap is de volledige overdracht van de bilaterale ontwikkelingssamenwerking naar de Gewesten en daarenboven de actieve en dynamische betrokkenheid van de Gemeenschappen en Gewesten bij de multilaterale ontwikkelingssamenwerking, die weliswaar momenteel uiteraard nationaal moet blijven vanwege de publiek-rechterlijke relatie van de nationale Staat met de internationale organisaties, zoals de Europese Gemeenschap. Voor het Europees Fonds voor Ontwikkelingssamenwerking, de UNESCO, de UNO en dies meer.

De participatie in de multilaterale ontwikkelingssamenwerking is belangrijk voor Vlaanderen, al was het maar om de juiste financiële return onder vorm van tewerkgesteld personeel en bestellingen.

Wij moeten ons niet schamen dit te eisen. Wij doen het nog veel te weinig. Het mag echter geen doel op zichzelf zijn – de ontwikkelingslanden primeren. Ik wil maar zeggen dat wij ons rechtmatig aandeel moeten hebben in wat financieel terugkomt naar de donorlanden, niet meer en niet minder.

Voor de bilaterale ontwikkelingssamenwerking ligt een andere filosofie aan de basis. De ontwikkelingssamenwerking vormt ontegensprekelijk een van de grote uitdagingen van onze tijd. De medeverantwoordelijkheid van de rijke landen is enorm groot.

Bij het Vlaamse volk leeft reeds lang een fundamenteel gevoel van solidariteit en rechtvaardigheid. Ten bewijze hiervan de talrijke – meer dan in Wallonië – goed gestructureerde Vlaamse Niet-Goevernementele Organisaties. Een actief Vlaams beleid zou op dit terrein beantwoorden aan wat bij de Vlaamse publieke opinie leeft, aan wat bij de gewone Vlaming leeft.

Daarenboven zou het een mogelijkheid bieden om efficiënter en kwalitatief beter aan ontwikkelingssamenwerking te doen, zonder meerkost, met andere woorden met evenveel middelen meer doen.

Het totale Belgisch budget OS 1987 bedraagt 25,800 miljard F., waarvan 16,700 miljard F. ABOS, 7,700 miljard F. financiën (Leningen aan vreemde Staten), 0,500 miljard F. landsverdediging, 0,350 miljard F. nationale opvoeding, 0,200 miljard F. buitenlandse zaken, 0,350 miljard F. ondergeschikte besturen.

Voor ABOS – en dit is belangrijk – bedragen de administratiekosten 948 miljoen F., de bilaterale hulp direct en indirect samen 12 miljard 221 miljoen F., multilaterale hulp 3 miljard 531 miljoen F.

Bij een verdere analyse van de bilaterale hulp ziet men dat 6,453 miljard F. naar directe bilaterale hulp gaat, namelijk voor eigen beheer met coöperanten, ten aanzien van 1,632 miljard F. voor de NGO's. De indirecte bilaterale hulp, een hoofdzakelijke Vlaamse aangelegenheid, de andere een typisch Belgische.

bij de indirecte hulp zit nog 2.119 miljoen voor het overlevingsfonds, 510 miljoen F. voor de Belgische scholen in Afrika, zeg maar Zaïre en Rwanda-Burundi – bicommunautair – 258 miljoen F. voor het VVOB en APEFE die het onderwijs kan worden overgeheveld, 780 miljoen F. universitaire samenwerking – idem – en 468 miljoen noodhulp.

Het is mijn overtuiging dat, behalve voor de bilaterale noodhulp en de multilaterale hulp, alles, ook het overlevingsfonds, kan overgeheveld worden naar de Gewesten en Gemeenschappen, wat een coördinatie met de andere gemeenschappen niet hoeft uit te sluiten. Voor sommige projecten zouden wij even goed met Nederland of een ander Europees land of regio kunnen samenwerken.

Mijnheer de Voorzitter, er zijn daarenboven miljarden, waarvan geen juiste „return” naar Vlaanderen is. Wat is de „return” voor Vlaanderen wat financiën betreft? Dit zijn de leningen van staat tot staat. Wij hebben er het raden naar. Wij hebben nog altijd geen participatie in het beleid, wegens de niet-toepassing van de wet van 10 augustus 1981.

De Franstaligen hebben geen belang

bij verdere overheveling en inspraak van de Gemeenschappen. Zij halen traditioneel-koloniaal hun slag thuis.

Als ik alles op een rij zet meen ik dat zowel Vlaanderen als de ontwikkelingslanden hun profijt zouden doen, niet alleen bij de overheveling van de bilaterale ontwikkelingssamenwerking, maar ook bij de effectieve participatie van de Vlaamse Gemeenschap in al het overige.

Daarenboven zal dit ook een middel zijn om het imago van Vlaanderen in de derde wereld te bevorderen.

Vlaanderen heeft in het verleden zijn zonen uitgezonden om de derde wereld te helpen. Denken wij maar aan Damiaan en Verbist. Laten wij dit verder doen op een moderne, efficiënte, humane en kwalitatief hoge Vlaamse manier, in eigen beheer. **(Applaus bij de meerderheid)**

De Voorzitter : De heer De Bremacker heeft het woord.

De heer J. De Bremacker (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, uiteraard kan met de 475 miljoen F., ingeschreven voor het departement Buitenlandse en Externe Aangelegenheden, niet veel worden aangevangen.

Tijdens de vergadering van de Commissie voor Buitenlandse en Externe Aangelegenheden werd reeds uitgebreid gehandeld over onderwerpen, zoals de attachés van de Vlaamse Gemeenschap, die thans de benaming dragen van Gemeenschapsattaché in plaats van de voormalige culturele attaché. Ook werd er gesproken over onze investeringsprospectoren, het personeelskader van het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Samenwerking, interregionale en internationale samenwerking, de verhouding met het nationaal Departement Buitenlandse Zaken, en zo meer.

Aangezien dit reeds behandelde onderwerpen zijn, had ik het aan de hand van veldwerk in deze vergadering liever gehad over een onderwerp dat in de Commissie nauwelijks aan bod kwam, namelijk de 47 door de Vlaamse Gemeenschap gesloten culturele akkoorden.

De Bremaeker

Aan de hand van de door het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Samenwerking overgemaakte documentatie hebben we kunnen vaststellen dat deze culturele akkoorden in globo de volgende onderwerpen bestrijken : ten eerste, een reeks van gespecificeerde projecten die een algemeen karakter hebben, ofwel betrekking hebben op de beeldende kunst, de film, de muziek, de podiumkunst en de literatuur ; ten tweede, het onderwijs ; ten derde sociaal-culturele activiteiten ; ten vierde sport ; ten vijfde monumenten en landschappen.

Sta mij toe even op deze diverse onderdelen terug te komen.

In verband met de gespecificeerde projecten werd een totaal bedrag van 22.250.000 frank vooropgesteld, te verdelen over een aantal projecten die de indruk geven meestal een eenmalig karakter te hebben en vrij geïndividualiseerd zijn van aard. We mogen veronderstellen – en we twijfelen er niet aan – dat de leidende ambtenaren van deze Departementen een degelijke keuze maken om ons land goed mogelijk te laten overkomen in het buitenland.

De bedragen voor de sector onderwijs blijken in overgrote mate betrekking te hebben enerzijds om uitgaven voor studiebeurzen toegekend aan vreemde studenten, anderzijds op in hoofdzaak reiskosten voor Belgen die zich verplaatsen naar het buitenland en daar met een bepaalde reciprociteit worden ontvangen, reciprociteit ontleend aan de mate waarin België de buitenlandse studenten ontvangt.

Voor dit jaar zouden er voor 31.109.000 frank uitgaven zijn aan studiebeurzen voor buitenlandse studenten in België en voor 3.885.000 frank uitgaven voor uitwisseling van deskundigen die zich naar het buitenland begeven. Er werd ons bevestigd dat de Belgische studenten die naar het buitenland kunnen gaan, worden aangeduid of aanbevolen door raden of commissies waarin de diverse onderwijsnetten vertegenwoordigd zijn. We zullen deze bewering geregeld

controleren op haar waarde, in het belang van de gelijke behandeling van leerlingen afkomstig uit diverse schoolnetten.

Voor de sociaal-culturele activiteiten worden de landen opgesomd waarmee de Vlaamse Gemeenschap een cultureel akkoord heeft, bekrachtigd in een protocol dat meestal geldt voor enkele jaren. Voor dit gedeelte is een totaal bedrag ingeschreven van 14.133.000 frank, bedrag dat alle projecten behelst die opgenomen werden in de culturele akkoorden. Onze aandacht werd gevestigd op het feit dat 50 à 60 procent van dit bedrag noodzakelijk zal zijn voor de uitvoering van de voorziene projecten voor 1988.

De bedragen per land zijn meestal gemakkelijk te onderscheiden in twee onderdelen, namelijk het onderdeel dat de reiskosten van de vertrekkende Belgen behelst, en het onderdeel dat de ontvangstkosten van vreemde bezoekers of delegaties omvat.

Ofschoon we de indruk hebben dat een aantal ambtenaren van de Vlaamse Regering hier een zeer verdienstelijke rol vervullen, kunnen we ons toch niet van de indruk ontdoen dat in bepaalde gevallen een zekere willekeur kan spelen in het voordeel van Belgen die naar het buitenland reizen. Ik maak graag in deze veronderstelling een uitzondering voor ter zake bevoegde ambtenaren die een prospectiereis ondernemen naar het buitenland en voor Belgen die op uitdrukkelijk verzoek en met naam door het buitenland gevraagd worden.

Speelt er al dan niet een willekeur, de laatste twee categorieën uitgezonderd ?

Aangezien voor 1988 de aanduidingen soms reeds, soms nog niet werden gedaan, hebben we, afgezien van honderden toewijzingen van kleine bedragen, alleen het raden naar de werkelijke betekenis van vermeldingen zoals :

– Egypte : studiereis 3 personen voor de hele sector : 160.000 frank ;

– Indonesië : Sociaal-culturele sector helemaal : 360.000 frank ;

– Hongarije : Jeugdwerk en Volksontwikkelingswerk : ieder twee deskundigen voor 8 dagen respectievelijk voor : 90.000 en voor 100.000 frank ;

– Noorwegen : Jeugdwerk : Uitwisseling van telkens twee personen, 7 dagen, voor nog te bepalen thema's, via diplomatieke weg : 250.000 frank ;

– Oostenrijk : Jeugdwerk : Zending van een jeugdgroep naar de deelstaat Neder-Oostenrijk in verband met dorpsvernieuwing : 200.000 frank ;

– Spanje : Jeugdwerk : Studiereis 4 personen 7 dagen in verband met jeugdwerk op de Canarische eilanden ;

– Tsjechoslowakische : Volksontwikkelingswerk ; Studiereis amateuristische kunstbeoefening, 7 dagen : 80.000 frank.

De heer W. Luyten : Die van VAKA zijn ook geweest, maar die hebben ze buitengezwaard !

De heer J. De Bremaeker : Het is nu heel goed mogelijk dat voor ieder van deze aangehaalde posten een totaal bevredigende correcte oplossing voorhanden is of wordt gevonden. Ik ontken deze mogelijkheid niet, maar verzoek de bevoegde Gemeenschapsminister alle twijfels te willen wegnemen door middel van concrete antwoorden en regelmatige verduidelijkingen.

Het gedeelte in verband met de sport staat geprogrammeerd voor een totaal van 3.362.459 frank. Het effectief toegekend bedrag op het budget 1988, volgens artikel 12.26, bedraagt slechts 1.000.000 frank, wat voor gevolg heeft dat niet alle projecten kunnen worden uitgevoerd bij gebrek aan financiële mogelijkheden.

We hebben bij wijze van proef het gedeelte sport van twee culturele akkoorden nagegaan, nl. dit met Frankrijk en dit met Zuid-Korea, en zijn tot de volgende conclusie gekomen.

Voor wat Frankrijk betreft hadden we de indruk dat het ging over redelijke en realistische afspraken, bijvoorbeeld aangaande uitwisselingen

De Bremaeker

over sportuitrustingen ; een uitwisseling van dokters in verband met de anti-doping en diverse sportdisciplines, met name judo, dans, alpinisme, boogschieten, zeilen, waterski, en dergelijke.

Een geheel andere indruk hadden we over het cultureel akkoord met de republiek Zuid-Korea, afgesloten, maar gelukkig nog niet uitgevoerd.

Dan wanneer algemene afspraken over het aanmoedigen van deelname van sportlui en teams aan internationale manifestaties die plaatsvinden in het andere land haast vanzelfsprekend zijn, waren er toch ook minder duidelijke en zelfs aanvechtbare vermeldingen in dit cultureel akkoord.

We geven twee voorbeelden.

Inzake voetbal nodigt Korea een Vlaamse voetbalploeg uit om deel te nemen aan het jaarlijks „Corean President Cup International Tournament”. Als tegenprestatie moedigt de Vlaamse Gemeenschap het bezoek van een Koreaanse voetbalploeg aan.

In de veronderstelling dat het cultureel akkoord met Zuid-Korea zou doorgaan, zouden we dus te maken hebben met de volgende eerder lachwekkende toestand.

1. De Vlaamse Gemeenschap ontvangt een Koreaanse voetbalploeg die waarschijnlijk op internationaal vlak mag gezien worden en haar man kan staan.

2. De Vlaamse Gemeenschap stuurt een Vlaamse voetbalploeg naar het zoëven vermelde toernooi. Van welk allure zal deze voetbalploeg zijn ? Het antwoord op deze vraag is eenvoudig. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap als enige voetbalfederatie de Arbeidersvoetbalbond erkent - hetgeen een liefhebbersbond is - zal de Vlaamse Gemeenschap het equivalent van een caféploeg naar Korea sturen als tegenprestatie.

Het tweede voorbeeld.

In 0 3.6 wordt bepaald dat begin 1987 de Vlaamse Gemeenschap een persoon gedurende 10 dagen naar Korea

zou zenden, ten einde voorbereidingen te treffen voor het verblijf van de Vlaamse atleten tijdens de Olympische Spelen van 1988.

Wisten de personen die dit cultureel akkoord afsloten niet ten eerste, dat anderhalf jaar voor de Olympische Spelen een Olympisch dorp gewoonlijk nog niet af is ; ten tweede, dat het Olympisch dorp in dit geval al af was, aangezien in 1986 de Aziatische Spelen plaats vonden in Seoel, in hetzelfde sportcomplex ; ten derde, dat er geen Vlaamse atleten als dusdanig deelnemen aan de Olympische Spelen, maar Belgische atleten in het kader van hun nationale federatie. En het aantal federaties dat gesplitst is onder een nationaal overkoepeld orgaan is heel klein ; ten vierde, dat de zending van deze ene bevoordeligde persoon evengoed kon worden uitgevoerd door andere personen, vermits 0 3.7 bepaalt dat : „Beide partijen zullen, tijdens de geldigheidsduur van het programma, een delegatie bestaande uit twee beleidsverantwoordelijke voor een duur van vijftien dagen uitwisselen ten einde de mogelijkheid van samenwerking op sportgebied te onderzoeken.”

Het wil ons dus voorkomen dat qua sport dit cultureel akkoord totaal irrealistische bepalingen bevat die bovendien ook niet getuigen van spaarzaamheid. Zal de Gemeenschapsminister ons antwoorden dat Zuid-Korea deze bepalingen er uitdrukkelijk in wilde, of zal de Gemeenschapsminister ons antwoorden dat er niemand van de afdeling sport zetelt in de Commissie die de culturele akkoorden afsluit ?

Indien wij een besluit willen trekken uit het afsluiten van de culturele akkoorden, dan zouden wij dit als volgt willen formuleren : ten eerste, de Vlaamse Gemeenschap heeft middelen, weliswaar erg beperkte, om ons op cultureel en sportief vlak in het buitenland te manifesteren. Laten we deze politiek aanmoedigen en uit onze karige budgetten halen wat er te halen is. Ten tweede, laten we meer aandacht besteden aan de zin en de juiste formulering van de afgesloten akkoorden. Ten derde, laten we een beleid volgen - of blijven volgen - van correcte toewijzing van alle mid-

delen die misschien als een gunst of een voordeel kunnen worden beschouwd, over alle groeperingen heen die Vlaanderen telt, zonder onderscheid van ideologische overtuiging. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer H. Suykerbuyk (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, waarde collega's, de verslaggever heeft niet alleen een voortreffelijk verslag opgesteld maar heeft ook enkele pertinente opmerkingen gemaakt waarbij ik mij volledig kan aansluiten. Mijn uiteenzetting zal zich dan ook tot enkele concrete punten beperken.

Mijnheer de Voorzitter, het eerste punt betreft het Erasmusprogramma. In het Belgisch Staatsblad is de oprichting verschenen van het Vlaams Erasmus-comité, zodat de medewerking vanwege de Vlaamse Gemeenschap aan dit project vanaf nu werkelijkheid kan worden. Zoals bekend, lokt het Erasmusprogramma nogal wat belangstelling uit, niet alleen in Vlaanderen trouwens maar in alle Europese landen. Uit vragen die ik in dit verband heb gesteld, blijkt dat in Vlaanderen het gemiddelde 1,2 à 1,7 per beurs bedraagt, wat een goede belangstellingsgraad betekent.

Een concreet punt waarover ik u zou willen ondervragen, mijnheer de Minister, is het volgende. De Frans-Duitse samenwerking op het gebied van uitwisseling van studiebeursen bestond reeds vóór het Erasmusprogramma tot stand kwam. Dit heeft tot gevolg dat, naast de handicap die kleinere taalgebieden reeds hebben, deze handicap nog wordt vergroot. Bijgevolg ligt het voor de hand dat men tot samenwerking zou komen ten aanzien van studenten uit derde landen die in een kleiner taalgebied uiteraard moeilijk aan hun trekken komen. In de Benelux-Raad heb ik gepleit voor een samenwerking op Benelux-niveau bij het inschakelen van geïnteresseerde instellingen in het Europese netwerk, derwijze dat men tot een taakverdeling kan komen. Dit is trouwens niet bij een pleidooi gebleven. Inderdaad, de Benelux-Raad heeft een aanbeveling in

Suykerbuyk

die richting aan het Comité van Ministers gedaan.

Mijn vraag, mijnheer de Minister, is ook gedeeltelijk een vraag uit intellectuele nieuwsgierigheid, met name in welke mate heeft deze aanbeveling u bereikt en in welke mate zal u ermee rekening houden? Vooral de vraag hoe een aanbeveling de Vlaamse Executieve bereikt, interesseert me, alleen al was het maar om in de praktijk na te gaan hoe bepaalde beslissingen die op Benelux-niveau worden genomen op de tafel komen van de Vlaamse Executieve, die hiervoor verantwoordelijk is.

Een tweede punt betreft het probleem van de fondsen. Zoals u weet, werd door verschillende Europese parlementariërs gewezen op het feit dat de wijziging van de reglementering inzake de bijdrage uit het Europees Sociaal Fonds wel eens tot gevolg zou kunnen hebben – en ik zeg „kunnen” – dat België en bijgevolg ook Vlaanderen een minder groot aandeel zou krijgen dan het tot hertoe gekregen heeft. Met de industriële werkgelegenheid als criterium is de terugval – zeker in Vlaanderen – niet zo groot. Dit is positief. Ik meen inderdaad dat men er zich niet moet over beklagen geen toegang te krijgen tot de fondsen omdat men – en gelukkig maar – boven het peil zit van de criteria, die de steun moeten rechtvaardigen. Dit is op zich een goed teken. Men moet niet te allen prijze uit fondsen willen putten. Als de situatie derwijze is dat men de fondsen zo niet nodig heeft, des te beter. De vraag is natuurlijk of het in de realiteit zo is dat men objectief gesproken geen recht op steun zou mogen doen gelden. Ik heb begrepen dat het algemeen criterium voor de fondsen dat erin bestaat dat men minstens 15 procent boven het EG-gemiddelde moet zitten inzake werkloosheid, om toegang te krijgen tot de fondsen voor alle Belgische arrondissementen bestaat. Zo goed zitten wij dus ook weer niet. In die hypothese meen ik dat het belangrijk is te vragen of hetgeen de Europese parlementsleden ons waarschuwend zeggen de waarheid is. Bovendien vraag ik ook in welke mate u daarop zult inspelen.

Mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, in het regeerakkoord staat dat er een **verbindingsbureau** tot stand zou komen tussen de Executieve en de Europese Gemeenschap. Het moet voor een Executieve die in Brussel zetelt niet zo moeilijk zijn dit Bureau hier op te richten. Ik meen dat dit een zeer concreet punt is om dat Bureau met dossiers te stofferen. Daarom vraag ik daarvoor uw aandacht, ook in meer algemene zin. Immers, men zegt herhaaldelijk dat de Executieve onvoldoende put uit de buitenlandse fondsen. Ik heb die vraag al verscheidene malen op een neutrale wijze gesteld, niet door te suggereren dat men te weinig zou krijgen maar gewoon om te vragen of dit zo is. Er is daarop nooit een klaar antwoord gekomen. Het zou goed zijn mocht ik dit van u vandaag vernemen.

Een derde punt, mijnheer de Voorzitter, is van heel andere aard. Ik mocht namens de Vlaamse Raad deelnemen aan de permanente conferentie van de lokale en regionale besturen in maart jongstleden in Straatsburg. Daar is een belangwekkend rapport besproken. Aan dat rapport was een ontwerp gehecht dat het gebruik van de talen van de minderheden in Europa regelt. Dit is in die mate belangrijk dat het voor heel wat kleinere gemeenschappen in Europa tot een regeling zal kunnen leiden en tot bescherming van die minderheden en hun taalgebruik. Men moet echter goed weten, ik had de gelegenheid daarop de aandacht te vestigen, dat in Vlaanderen de Franse taal een taal is van minderheden. Mocht men gewoonweg het ontwerp zoals het daar is aangenomen overnemen dan zou dat betekenen dat de regeling die wij in Belgisch verband kennen aanzienlijk zou worden veruimd. Ik meen dit belangrijk genoeg om het aan te stippen. **(Onderbreking van de heer W. Luyten)** Ja, mijnheer Luyten, ik weet dat daarover enige discussie bestaat. Ik had in Straatsburg de gelegenheid daarover te spreken en daarop de aandacht te vestigen. Men heeft mij verzekerd dat dit echter alleen van toepassing is op de Vlaamssprekenden in Frans-Vlaanderen, op de Bretoenen, de Basken en andere minderheden. Uit de tekst van het voorontwerp van

Verdrag – want dat is de betekenis van wat men heeft gestemd, eens het ontwerp van verdrag zijn aangenomen door het Comité van Ministers zal dit naar ons Parlement en naar onze Vlaamse Raad komt – kan ik niet opmaken dat de Franse taal in Vlaanderen zou uitgesloten zijn van die regeling. Integendeel, ik lees een passus uit het rapport dat aan duidelijkheid niets te wensen overlaat: „Het charter vraagt niet dat een regionale taal of een taal van minderheden systematisch zou samenvallen met een administratieve omschrijving. Integendeel, het charter veroordeelt de praktijk die erin bestaat het territorium zo op te delen dat het gebruik of het overleven van een taal onmogelijk wordt.” Dit charter is dus niet zo onschuldig als het eruit ziet en zou aanleiding kunnen geven tot een voor ons onaanvaardbare interpretatie. Mocht het Comité van Ministers besluiten over te gaan tot het vertalen van het charter in een ontwerp-verdrag zodanig dat onze parlementen en ook onze Vlaamse Raad zouden worden gevat, dan meen ik dat wij daarbij waakzaam moeten zijn. Degenen die dit charter hebben opgesteld hadden weliswaar de beste bedoelingen, met name de taal van minderheden een beschermd statuut toekennen. Toch wens ik te wijzen op de gevaren die zulks inhield, al was het misschien niet de initiële bedoeling van hen die de idee hebben gelanceerd.

Mijnheer de Minister, u heeft in uw regeerakkoord gesteld voorlopig nog niet over te gaan tot het opzetten van een verdrag tussen de Vlaamse en de Franstalige Gemeenschap. Niettemin vraag ik u volgende suggestie te willen in overweging nemen. Er bestaat inderdaad een gebrek aan interesse voor talenkennis en een behoefte om de andere taal grondiger aan te leren. Ik verwijs in dit verband naar het meer dan verdienstelijke werk ondernomen door de Waal Gaillez en de Vlaming Cantryn, die ervoor ijveren om de andere taal in hun Gewest of Gemeenschap door allerlei acties te promoten. Ik citeer even de heer Cantryn: „Het doet mij pijn dat de toenadering tussen Walen en Vlamingen institutioneel erg bemoeilijkt wordt. Als wij straks Tine Ruys-

Suykerbuyk

schaert met haar voordrachtprogramma „Het Verdriet van België” naar Wallonië helpen gaan, moet men maar hopen dat ze daar succes zal hebben want de wet staat niet toe dat zulke ondernemingen over de taalgrens heen gesubsidieerd worden. Tegelijk zijn we toch geen buitenland voor elkaar en bestaat er geen cultureel verdrag. Kortom het is gemakkelijker werken met Nederland en Frankrijk.”

Mijnheer de Minister, ik kan begrip opbrengen voor het feit dat u op dit ogenblik geen grootscheepse poging onderneemt om een verdrag te sluiten tussen de twee grote Gemeenschappen. Het zou echter toch het overwegen waard zijn mocht die concrete behoefte, met name wederzijdse belangstelling voor de andere taal, het voorwerp kunnen uitmaken van een weliswaar beperkt verdrag tussen de twee of misschien drie grote Gemeenschappen. De heer Cantrijn heeft ontegensprekelijk gelijk wanneer hij zegt dat de Vlaming zijn faam als talenkenners aan het verliezen is. Ik wil deze suggestie maken in het kader van de huidige bespreking. (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Mahieu heeft het woord.

De heer M. Mahieu (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Executieve, waarde collega's, ik veroorloof mij uw bijzondere aandacht te vragen voor de benarde economische situatie waarin de hopcultuur verkeert.

De hop is sinds eeuwen de belangrijkste teelt van de streek van Poperinge en omgeving, want zelfs een twintigtal gemeenten van Frans-Vlaanderen waren korte tijd geleden nog rijk aan hopcultuur. De streek van Aalst en Asse, met geringere oppervlakte en ook minder variëteiten, sluit hierbij nauw aan. De toevoeging van hop geeft het aroma aan het bier.

De hop is een meerjarige plant die telkens in de maand september een belangrijke oogst aan groen goud geeft.

De hop is weliswaar een zeer specu-

latieve plant. Een sociologische studie zou trouwens bewijzen dat menig hopteler, laat staan hophandelaar, soms zeer slechte tijden heeft gekend.

Sinds geruime tijd heerst er echter een erg verontrustende crisis, die noch min noch meer de overleving en instandhouding van de hopcultuur aantast.

De marktprijzen zijn niet alleen zeer variabel maar uiterst laag. De variëteit Northern Brewer, die de eerste plaats bekleedt op gebied van oppervlakte en vrij goed in trek is, viel tussen 1981 en 1987 terug van 11.000 frank per 100 pond tot 4.000 frank per 100 pond, niet eens genoeg om de kostprijs te dekken. De prijsdaling van andere variëteiten is navenant.

De windhoos van 14 augustus 1985 reduceerde de bebouwde oppervlakte van 476 naar 400 ha ; veel ontmoedigde hopplanters werden tot op heden nog steeds niet vergoed door het Rampenfonds.

De dalende marktprijs en de stijgende kostprijs hebben in het Poperinge het hopareaal teruggebracht tot een nooit eerder gekend dieptepunt.

De bebouwde oppervlakte die in de jaren tachtig nog 520 hectare bedroeg, daalde in 1985 tot 476 hectare, in 1986 tot 400 hectare, in 1987 tot 284 hectare, om bij de telling van 15 mei 1988 nog slechts 267 hectare te bereiken, te nauwernood nog de helft van wat zij ooit was.

Vooral de Brewers Gold had het erg te verduren, gezien deze **hopsoort** meestal niet verkocht raakte.

De streek van Aalst en Asse is even erg getroffen ; van 1980 naar 1987 daalde het hopareaal van ruim 200 hectare tot 88 hectare, met amper nog 28 planters.

In onze Noordfranse geburenstad Steenvoorde en omgeving, waar een belangrijke hopcorporatie gevestigd is, is de hop bijna totaal verdwenen.

De kwaliteit van de Poperingse hop is nochtans zeer degelijk, hetgeen trouwens blijkt uit het verslag dat ieder jaar ter gelegenheid van de **hop-**

tentoonstelling opgemaakt wordt door Rijkslandbouwkundig ingenieur Deprettere.

De concurrentie van de steden waarmede Poperinge geïmporteerd is, blijkt oneindig groot : Wolnzach in Beieren nabij München beschikt over 20.000 hectare Hallertauhop, terwijl de communistische stad Zatec in de streek van Pilsen en Praag over 12.000 hectare kwaliteitshop beschikt, de Saazhop, wellicht de beste ter wereld, beschermd door het Verdrag van Lissabon. Daarbij dient nog de Engelse hop uit het Graafschap Kent vermeld. En ik zwijg dan nog maar over de Amerikaanse en Chinese hop, waarover ook heel wat te doen is.

De hopplanters en de stad Poperinge hebben zich ondanks alle tegenslagen niet laten ontmoedigen.

De handen werden in elkaar geslagen en er werd een **hopfront** gevormd tussen Poperinge, Aalst en Asse en het Noordfranse Steenvoorde.

De heer Bataille, Sénateur-maire van Steenvoorde interpeleerde Minister Guillaume in de Franse Senaat.

Het Europees Parlement werd er bij betrokken en Guy Guermeur, Euro-Parlementslid uit de Finistère, belast met de hopproblematiek, kwam een werkvergadering leiden te Steenvoorde.

Het stadsbestuur klopte herhaaldelijk aan bij Minister De Keersmaecker die ons steunde en zeer goed de hopproblematiek kent.

Er werd een actie ondernomen bij de Confederatie van de Belgische Brouwerijen met het oog op een grotere afname van de produkten, ook wat streekbieren betreft. Het Afzetfonds spande zich ook in. Onder leiding van Professor Maton werd een werkgroep in het leven geroepen om de opportuniteit na te gaan een **hoppel-**letsinstallatie op te richten waarover andere Europese hoplanden, vooral Duitsland, reeds beschikken.

Uiteindelijk en in afwachting dat er van Europese zijde enig licht zou komen deed de stad Poperinge een

Mahieu

nooit geziene inspanning om de hopcultuur te redden.

Het reconverteren van hopvariëteiten werd aangemoedigd en in 1987 en 1988 werd telkens via een gemeentelijk reglement een krediet van 1.500.000 frank ter beschikking van de hopplanters gesteld. Bovendien betaalde de stad de prijs voor de stocage van de onverkochte en onverkoopbare hop.

Intussen werd een EEG-premie goedgekeurd voor 2.500 ECU of ongeveer 115.000 frank per hectare. Maar de uitvoeringsbesluiten komen er ondanks het vele aandringen maar niet. De steun van de Vlaamse Executieve is derhalve meer dan nodig.

De noodzakelijkheid van de inplanting van een hoppelletsinstallatie in de streek van Poperinge wordt algemeen aanvaard en zou zeker een impuls zijn tot het scheppen van betere afzetmogelijkheden.

De Vlaamse Executieve kan het project steunen bij de EG Commissie die soeverein beslist. Volgens de verordening 355/77 van de Raad van 15 februari 1977 kan het project wellicht in aanmerking komen voor **betoelaging** van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw.

De hopteelt vertoont een uiterst **belangrijk** sociaal-economisch aspect voor de streek van Poperinge. Op een galaconcert van l'Orchestre de Chambre de Paris, op 18 maart 1988, noemde presentatrice Eva Maria Poperinge „het kloppend hart van de Westhoek”.

Monika van Paemel schreef op bladzijde 84 van „Inpakken en Westwezen” dat het in Poperinge in de zomer bedwelmend ruikt met al die hop.

Het ware spijtig moest Poperinge mettertijd over een Nationaal Hopmuseum beschikken en prachtige driejaarlijkse internationale **hoppefeesten** inrichten – waarop u reeds aanwezig was, Mijnheer de Voorzitter – zonder hop...

En, zouden de Voorzitter van de Vlaamse Raad en de Vlaamse Execu-

tieve niet beschaamd zijn te moeten vaststellen dat zij bij een belangrijk feest van de Vlaamse Gemeenschap, geen hopperscheuten meer kunnen aanbieden op de spijskaart ? (**Applaus**)

De Voorzitter : De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik heb hier ooit het verhaal verteld een van de schokkendste ervaringen die ik als student in Leuven meemaakte toen wij tijdens de vakantie op reis gingen richting Alpen. Bij slecht weer zijn we toen naar de Pinacoteek van München getrokken. In zaal 6 of 7 was er een opeenhoping van bezoekers. Wij vroegen de pedel van de eerste zaal of het om een geleid bezoek ging en of wij ons daar mochten bij aansluiten. Hij zegde ons : Nein, das ist der Saal der Flamen. Wij antwoorden : wij zijn Vlamingen waarop hij ons vroeg of die nog bestonden. Dat was in 1959.

Het rapport Buchmann dat nog niet zo oud is, over het aangezicht van Vlaanderen in de wereld bevat een merkwaardige zin namelijk : Men weet het zo amper te situeren. We zijn er dus op vooruitgegaan sinds 1959, want toen wist men op veel plaatsen niet dat we nog bestonden. We waren in de ogen van velen een soort Azteken of Maya's geworden waarschijnlijk. In het rapport Buchmann werd wel gezegd dat wij soms erg negatief overkomen, allicht door gebrek aan informatie. Ik denk aan het recent gebeuren waarbij 200 journalisten wilden trekken richting „stekelvarken-Voeren” gezien de recente gebeurtenissen daarrond. Wij komen negatief over, zo staat in het rapport Buchmann, als chauvinisten en taalfanatici.

Ik leidde vorige zondag een reis van het Davidsfontein uit mijn streek naar het land van Overmaas en ik stelde maar vast hoe de begrippen op hun kop worden gezet. Immers in de Platdiets streek waar nog 24.000 mensen een Platdiets dialect spreken, zijn deze mensen officieel Walen. Wij zijn daar zogenaamd de verdrukkers.

Ik spreek over Frans-Vlaanderen omdat ik vind dat staatsgrenzen en zeker taalgrenzen relatief zijn. Het is waar wat professor Gerlo zegde, de Walen hebben de klassieke tactiek om niet meer te spreken over wat ze al half hebben, om verder te pakken wat ze nog niet hebben ; wat ge aan hen geeft, zijt ge voorgoed kwijt en wat ge van hen krijgt hebt ge nog niet.

De heer G. Annemans : Als u dat maar weet.

De heer W. Luyten : Ik wil de discussie daarover met u wel aangaan, mijnheer Annemans.

De heer G. Annemans : Dat is dan **wel** iets voor in de Kamer.

De heer W. Luyten : Dat zal moeten gebeuren in de Senaat, maar dan met Karel Dillen, dat is een waardig gesprekspartner .

Hoe dan ook, wij stellen vast dat het bestaan van Vlaanderen als een territoriale en politieke werkelijkheid, veel meer bekend moet worden gemaakt.

Ik nam onlangs deel aan, wat ik noem, de boottocht van schepen De Vroe. Daar bleek dat men inderdaad soms beter Antwerpen kent dan Vlaanderen.

Telkens weer stelt men bij internationale contacten vast hoe onbekend Vlaanderen eigenlijk is. Een eerste vereiste is dus dat Vlaanderen zijn bestaan bevestigt en duidt. Dat signaleren en situeren van Vlaanderen is een fundamentele vereiste in functie van het uiteindelijk doel, een maximale belangenverzorging van de Vlaamse Gemeenschap. Het zijn dus belangen in de ruime zin van het woord, niet louter in krenten- en kaasverkoop, zoals onze Nederlandse broeders dat meestal doen.

De internationale bevestiging van onze taalkundige en culturele identiteit is noodzakelijk, evenals een zeer intense internationale culturele uitwisseling. Daarnaast eist onze economische positie een doorgedreven en blijvende promotie op internationaal niveau.

Luyten

Het is voldoende bekend dat de Vlaamse economie afhankelijk is van een intensieve en internationale handel in goederen en diensten. In wesen is Vlaanderen een groot haven- en doorgangsgebied. Ter zake verwijs ik opnieuw naar Antwerpen.

Enkel dank zij deze handel kunnen wij ons industrieel apparaat, onze welvaart en ons welzijn in stand houden.

In België zorgt Vlaanderen voor meer dan 70 ten honderd van de uitvoer. De getallen ervan zijn ons bekend.

Vlaanderen moet deze identiteitsbevestiging op internationaal vlak zelf realiseren, de anderen zullen het niet in onze plaats doen. Het zijn zeker niet de Belgische unitaire instellingen, zoals de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel of het ABOS die voor een Vlaamse profilering zullen zorgen. Wij, Vlamingen, moeten het dus zelf doen.

Ik zal niet dieper ingaan op de aan gang zijnde grondwetsherziening. Ter zake heeft de heer Hans Debelder, mijn partijgenoot, tijdens de jongste bespreking in de Senaat, als specialist in deze materie, duidelijk de opvattingen van het centraal gezag tegen onze bekommernissen, als federalisten, afgewogen.

Terugblikkend naar het verleden en ten aanzien van de uitlatingen van de gecamoufleerde unitaristen, die gezegd aan deze federalisering meewerken, moeten wij kritiek hebben op bepaalde personen in de centrale Regering, zowel deze uit het recente verleden als deze van dit ogenblik. Zij hebben tot hertoe nagelaten aan het buitenland ernstige informatie over de dualiteit van ons land – die bij anderen soms in de naam naar voren komt – te verstrekken. Bijvoorbeeld in „Tsjecho” – „Slowakije” komt de naam van de twee volkeren van het land tot uiting.

Tijdens de recente bespreking van de **grondwetsherziening** rees een incident met iemand van Agalev – het spijt mij dat hij hier niet aanwezig is, maar ook in zijn aanwezigheid zou ik

het herhalen – namelijk de heer **Die- rickx**, toen hij met zijn separatistische spoken kwam opdagen, zeggende dat hij vond dat op het ogenblik de oude dooddoener, die men aan de universiteit reeds hoorde, dat wanneer men van Europa spreekt het waanzinnig is dit kleine landje op te delen. Hij voegde daaraan toe : „Wie kent men in het buitenland ? Diegenen die zich één gemaakt hebben en wie werden vergeten ? De scheurmakers”. Ik heb toen gerepliceerd door hem te vragen wie, toen Masaryk zijn volk bevrijdde en de nieuwe staat van Tsjechen en Slowaken creëerde, op dat ogenblik de eerste minister was van Oostenrijk. Hoewel hij in Oostenrijk zeer goed bekend is kon hij mij niet antwoorden op de vraag wie de eenmaker, of althans diegene die in 1818 de eenheid in Oostenrijk nastreefde, terwijl de heer Masaryk bij iedereen, die iets van de geschiedenis van Europa afweet, zeer goed gekend is. Wij moeten bijgevolg geen complexen hebben om onze eigenheid door te drijven. Het rapport Buchmann gaf reeds voldoende positieve kenmerken, zoals men ons reeds oppervlakkig kent in de wereld. Wij komen tot een duidelijke en onmiddellijke herkenning, overal waar wij via onze delegaties en vertegenwoordigers van Vlaanderen zijn. Men mengt immers vaak de nadelige opvattingen die over België bestaan, zoals de taalstrijd en de sociale onrust. Wij zijn daarvan niet de oorzaak, want wij zijn op dat vlak geen chauvinisten. Wij hebben ons veel laten afpakken. Ik heb de heer Humblet op een internationaal congres eens gevraagd mij één Waals dorp te noemen dat sinds 1830 vernederlandst is. Ik gaf hem vijf minuten bedenktijd en hij vond niets, maar ik had twintig minuten nodig om alles op te sommen wat wij in deze Belgische Staat hebben verloren. Ik kreeg de steun van de Franse hoogleraar Guy Hérault die door zijn specialisatie ter zake goed op de hoogte was maar spijtig genoeg niet als een exponent van de algemene opvattingen in Frankrijk kan gelden. Het is nodig de negatieve opvattingen die op ons wegen door een duidelijke, grootscheepse informatiecampagne, die strategisch wordt aangepakt, uit de wereld te helpen.

Zo kom ik tot de instrumenten. Ik

behandel hier niet zozeer de buitenlandse handel, waarvan ik het belang voldoende heb onderstreept. Ik verwijs naar uw voorganger op Buitenlandse en Externe Betrekkingen, mijnheer Deprez, die herhaaldelijk heeft gezegd dat Vlaanderen een eigen weg moet kunnen gaan. Ik hoop dat de nieuwe grondwetsherziening ons meer mogelijkheden zal geven. Het voornaamste instrument voor een eigen Vlaams beleid is het Commissariaat-Generaal voor de Internationale Samenwerking.

Ik bekijk deze problematiek echter eerder vanuit mijn eigen **interessen** punten. Sommigen wachten wellicht op het woord „Frans-Vlaanderen”. Ik hoorde het vernoemen door de heer Mahieu, maar dan alleen in verband met de hopcultuur.

Ik zoek vruchteloos waar ik nu eigenlijk voor de externe betrekkingen moet aankloppen. Moet ik mij tot Minister Dewael richten, tot de Minister van Onderwijs, de heer Weckx of tot Minister Geens ? Voor de sector Buitenlandse Handel hebben wij nog een unitaire Minister. Om met de beperkte middelen die de heer De Bremaeker hier heeft belicht, een beetje efficiënt te werken, moeten wij een duidelijke strategie bepalen.

Mijnheer de Minister, vandaag kregen wij een nota van de Vlaamse Regering over het extern beleid, opgesteld op 15 juni. Ik vind het spijtig dat wij die nota niet wat eerder hebben gekregen. Daarin zou ik waarschijnlijk een aantal antwoorden op mijn vragen naar uw intenties hebben gevonden. Nu heb ik de nota hier in de zaal maar diagonaal kunnen lezen. Twee dagen volstaan gewoonlijk om dergelijke documenten te lezen, maar een half uur spijtig genoeg niet.

Bij die diagonale lectuur heb ik vastgesteld dat de nota handelt over de omliggende landen waarmee wij handel bedrijven. Met de beperkte middelen die wij hebben moeten wij onze inspanningen eerder richten naar volksgroepen die gelijkaardige problemen hebben als wij. Het is zeer makkelijk met hen contact te krijgen. In de Commissie heb ik reeds gesproken over de Catalanen. Dat is een belangrijk volk. Het vormt de **rugge-**

Luyten

graat van Spanje op economisch- en handelsvlak. Na een half uur staan zij al volledig op onze golflengte. Om dat te bereiken hebben wij geen tweehonderd journalisten nodig om iets te bewijzen, zoals in de Voer.

De heer De Bremaeker heeft een lange lijst opgemaakt van wat het allemaal kost om contacten te leggen met het buitenland. De heer Kuypers en ikzelf hebben twintig jaar lang veel contacten gehad met allerlei volkeren, op eigen kosten. Wij hebben wat gedaan om de negatieve opvattingen die over België en over Vlaanderen bestonden weg te werken. Zo waren wij bijvoorbeeld in de ogen van de Basken de medeplichtigen van diegenen die Guernica hebben gebombardeerd. Wij zijn erin geslaagd die opvatting in een paar jaar tijd om te draaien op zo'n manier dat Vlaanderen op dit ogenblik in Baskenland het meest geliefde volk is van alle volkeren van Europa.

Via de heer Mahieu is de sprong „over de schreve” gezet, zij het dan met polsstokspringen met hopstaken. Hij kwam in Steenvoorde terecht voor de contacten met het noorden van Frankrijk. Coördinatie zou nuttig zijn om alles wat zij met ons gemeenschappelijk hebben te stimuleren. In die sector zijn problemen van Poperinge niet anders dan de problemen van Steenvoorde. Wij moeten, in Europees perspectief, de grens van Louis XIV relativiseren.

Ik moet mij hier eigenlijk richten tot Minister Weckx. Want, na ons herhaalde klagen na onze contacten met Frans Vlaanderen, heb ik toch enkele positieve geluiden gehoord enkele weken geleden tijdens de vergadering van de Taalunie in Den Haag. Daar werd gezegd dat wij procentueel een sprong vooruit hebben gedaan op het vlak van het behoud van onze eigen taal in het traditioneel historisch Vlaams gebied Frans Vlaanderen. In Wervik Sud, over de Leie, volgen momenteel 200 jonge Frans-Vlamingen in het middelbaar onderwijs 1 uur per dag, 5 uur per week, Nederlands. Dat kan ingevolge de stimulans van een Frans directeur die het nuttig vindt dat, in het licht van de

economische as Kortrijk-Roeselare en de achteruitgang van de economische situatie in het noorden van Frankrijk, jonge Frans-Vlamingen Nederlands leren. Dat is heel wat nuttiger dan het amateurisme waaraan op dat vlak in het noorden van Frankrijk totnu toe werd gedaan.

Ik vraag opnieuw niet alleen een coördinatie-comité voor onze algemene internationale samenwerking, maar ook of wij op dat vlak nu echt geen politiek kunnen voeren waarbij zowel werk wordt gemaakt van de economische relaties, grensoverschrijdend via het departement du Nord-Pas-de-Calais en de culturele relaties via de Taalunie? Kunnen wij geen strategie ontwikkelen die ons uit het amateurisme haalt of uit de ééndags good-will bevestigingen? Ik zal binnenkort een eigen tekst voorleggen vanuit mijn lange ervaring om de mogelijkheden in dat verband aan te duiden.

Met een terugblik op het verleden en met een maning naar de toekomst kan ik u zeggen, mijnheer de Voorzitter van de Executieve – u bent slechts gedurende korte tijd verantwoordelijk voor het buitenlands beleid maar sedert lang als Eerste Minister van de Executieve voor sommige facetten ervan – dat op het vlak van de profilering van het buitenlands optreden, de Vlaamse Executieve tekort is geschoten.

Ik vraag initiatieven om een structurele aanwezigheidspolitiek te voeren in het buitenland. Een dergelijke dynamische aanwezigheidspolitiek moet enerzijds de identiteit bevestigen van de Vlaamse Gemeenschap en anderzijds de reële efficiënte belangenbehartiging in het buitenland ten goede komen. Een gecoördineerde samenwerking tussen de Vlaamse Regering en de privé-sector mag en is een methode en een strategie die daarbij kan worden aangewend. Het is bijgevolg dringend dat de Vlaamse Regering dynamischer gaat optreden en een gecoördineerd buitenlands beleid voert.

Initiatieven in het buitenland zijn permanent autonome steunpunten met voorkeur voor bepaalde landen. Die moeten gebruikt worden zowel

voor eigen initiatieven als voor wisselwerking tussen de volkeren die aan ons zijn geïnteresseerd. De Vlaamse Regering dient een prioriteitenplan uit te werken gezien de beperktheid van onze middelen. In dit verband moeten samenwerkingsmodaliteiten worden besproken vooral op het economisch vlak en dit met belangrijke Vlaamse verenigingen die daarvoor interesse hebben. In het perspectief van de omvorming van het Commissariaat-Generaal voor Internationale Culturele Samenwerking tot een werkinstrument voor een globaal buitenlands beleid vragen wij de verdere realisaties. De aanwezigheid van de Vlaamse Gemeenschap op de georganiseerde besprekingen met het centrale departement van Buitenlandse Betrekkingen dient structureel verbeterd.

Het feit dat de Eerste Minister van de Vlaamse Regering nu de externe betrekkingen tot zich heeft getrokken, zal, naar ik hoop, het gewicht zwaarder laten doorwegen naar de nationale Minister van Buitenlandse Betrekkingen toe dan wanneer die materie meer geïsoleerd stond tenzij – maar dat durf ik niet veronderstellen – het opdoeken van het expliciete Ministerie van Externe Betrekkingen een veeg teken zou zijn van het feit dat men er toch niet zoveel belang aan hecht.

Ik hoop dat de schamele sommen die de heer De Bremaecker heeft opgesomd geen exponent zijn van dat veeg teken en dat men binnen de herverdeling – dat zal natuurlijk voor het volgend jaar zijn – van de kredieten van de Vlaamse Regering de nodige middelen zoekt om die buitenlandse politiek tot een realiteit te maken in plaats van tot een goed bedoelde „momentsbevestiging”.

Ik heb hier een kranteknipstel van de maand november-december van vorig jaar. Daarin staat vermeld: Minister Gaston Geens het politiek geweten van Vlaanderen – De wereld is aan de durvers”.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat u die geëtaleerde eigenschappen waar zult maken met betrekking tot de buitenlandse politiek van Vlaanderen.

Luyten

Een bloemetje gooiend zou ik bijna durven zeggen : u kunt dan doorgaan met de titel van het mooie boek „The fair face of Flanders”. (**Applaus bij de VU**)

De Voorzitter : Minister Geens heeft het woord.

Minister G. Geens (op de tribune) :

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, de heer Bockstal heeft een zeer degelijk en bondig verslag gegeven over onze commissiewerkzaamheden. Ik dank hem daarvoor zoals ik ook de leden van de Commissie en de sprekers van deze morgen erkentelijk ben.

Ingaand op een aantal vragen zou ik vooreerst een paar algemenere problemen willen bespreken.

Vooreerst is er het probleem van onze bevoegdheid op het vlak van de buitenlandse betrekkingen. U weet dat deze bevoegdheid beperkt en vooral onduidelijk is. Inderdaad, het is nogal evident – dit kan door allerlei teksten worden gestaafd – dat, met inbegrip van de verdragrechtelijke bevoegdheid, de culturele materies onder de bevoegdheid van de gemeenschap ressorteren. Dit is evenwel niet doorgetrokken in de grondwettelijke teksten. Ik ga er van uit dat nu, bij de verdere federalisering van het land, op dit vlak duidelijkheid wordt geschapen met inbegrip – en dat heeft de heer Bockstal voldoende onderstreept – van het feit dat wordt aangeduid wie de verdragrechtelijke bevoegdheid uitoefent. **Zoniet** komt men tot interpretaties van teksten die nooit voldoende duidelijkheid verschaffen.

Sedert de bespreking in de Commissie is er, wat ons betreft, een nieuw element bijgekomen. Ik heb met name bij de Vlaamse Raad een document ingediend betreffende het externe beleid van de Vlaamse Gemeenschap. Het document is reeds rondgedeeld en ik hoop dat onze Commissie zeer binnenkort met de bespreking ervan kan beginnen zodanig dat wij, wat dit domein van het Vlaams beleid betreft, tot een veel grotere duidelijkheid komen.

Inzake de verdragrechtelijke bevoegdheid moet de Vlaamse Gemeenschap erop staan dat ter zake duidelijkheid wordt geschapen, zowel inzake alle Gemeenschapsaangelegenheden – daaromtrent is ook in het nationaal regeerakkoord een principiële optie genomen – als inzake de Gewestelijke aangelegenheden. Er is op dat stuk nog een veel te sterke tendens aanwezig om de Gewesten alleen te laten optreden in de vorm van een zekere betrokkenheid of samenspraak in deze domeinen. Waar wij op het interne vlak bevoegd zijn, moet dit ook naar de buitenwereld worden uitgeoefend.

Een tweede punt betreft onze internationale vertegenwoordiging in het buitenland. Onlangs heeft de Vlaamse Executieve een beslissing genomen waarbij ter zake een belangrijke stap wordt gezet. Wij zullen binnenkort overgaan tot de aanwerving van een korps van ambtenaren die ons in het buitenland moeten vertegenwoordigen of die de Vlaamse belangen in het buitenland moeten verdedigen. Het gaat over twee gemeenschapsattachés, vier investeringsprospectoren, twee prospectoren naar Europa en multilaterale organismen toe, drie medewerkers in het kader van het FIOC en één persoon die belast is met protocoldienst van de Vlaamse Gemeenschap. Ik wijs op de verschuiving die in dit project voorkomt ten aanzien van opties die vroeger werden genomen. Destijds waren er in onze ambassades culturele attachés die sedert een drietal jaren niet meer aanwezig zijn ingevolge een beslissing van de nationale Regering. Indien de Gemeenschappen op dat stuk vertegenwoordigd willen zijn, moeten zij daartoe zelf de nodige initiatieven nemen. Daarom werd bij de aanvraag gedacht aan het vervangen van de culturele attachés door eigen culturele attachés van de Vlaamse Gemeenschap. Alzo zouden wij in de toekomst geen culturele attachés hebben, maar **Gemeenschapsattachés**, personen die de Vlaamse Gemeenschap in het buitenland vertegenwoordigen en niet alleen op dit domein, maar op alle domeinen waarvoor wij bevoegd zijn.

De optie die werd genomen is dat

het aantal zou beperkt worden tot twee personen, met name één persoon in Washington – die reeds een jaar ter plaatse werkzaam is – en één persoon in Osaka, waar wij een Vlaams-Japans ontmoetingscentrum hebben opgericht, dat door een Gemeenschapsattaché wordt geleid. Wij leggen daarentegen meer nadruk op de investeringsprospectoren. De voorziene vestigingsplaatsen kan men terugvinden in de nota over het buitenlands beleid. Deze plaatsen zijn : de Westkust van de Verenigde Staten, met name in San Francisco ; Boston – waar reeds iemand aanwezig is –, Stockholm – van hieruit moet het geheel van de Scandinavische landen worden bereikt – en tenslotte Zuid-Oost Azië, met name in Singapore. Het is de bedoeling dat vanuit deze plaatsen actief wordt geprospecteerd naar mogelijke initiatieven. Als ik spreek over investeringen mag dit niet worden geïnterpreteerd in de enge zin, dat wij buitenlandse investeringen naar hier moeten aantrekken, maar wel dat initiatieven van gemeenschappelijke samenwerking – joint ventures – eveneens in dit bereik moeten worden opgenomen.

Wij hebben bovendien een grote behoefte aan een meer structurele aanwezigheid bij de Europese Gemeenschap en het doortrekken van Europese acties naar de Vlaamse Gemeenschap toe.

In dit verband wens ik te antwoorden op de gestelde vragen, onder meer door de heer Suykerbuyk, meer bepaald welke onze deelname is aan de Europese programma's.

Welnu, deze deelname is de jongste jaren aanzienlijk opgevoerd. Cijfers daaromtrent vindt u in het verslag. Inmiddels hebben wij op 8 juni het geïntegreerde actieprogramma voor Limburg goedgekeurd.

Dit was een belangrijke stap op het institutionele vlak. Dit wens ik even te benadrukken. Inderdaad, het is de eerste keer dat, vanuit de Europese Gemeenschap, niet een lidstaat, maar een onderdeel van een lidstaat, in een bepaalde actie autonoom en volwaardig werd opgenomen. De ganse actie naar Limburg toe, is een samenwerking vanuit België, langs

Geens

het kanaal van de Vlaamse Regering, van de Vlaamse Gemeenschap, zowel wat betreft de verantwoordelijke persoon ten aanzien van de Europese Gemeenschap, als wat de acties betreft die worden ondernomen. Dit is een institutioneel novum. Het belang daarvan kan niet voldoende worden onderstreept.

Vervolgens, in het geïntegreerd actieprogramma wordt niet alleen aandacht besteed aan de deelsectoren, maar ook aan de ontwikkeling van een globale actie. Naar Limburg toe wordt dit in één document en in één strategie samengevat en als dusdanig ook door de Europese Gemeenschap behartigd. Dit is niet onbelangrijk, te meer omdat wij, naar de Vlaamse Gemeenschap toe, een gebied hebben waaraan wij een speciale prioriteit hebben gehecht. Welnu, deze prioriteit wordt ook door de Europese Gemeenschap erkend.

Inzake de culturele akkoorden heeft de heer De Bremaeker een aantal behartenswaardige zaken gezegd. Toch wens ik daarop het volgende te zeggen.

Ten eerste, men mag dit niet ridiculiseren. U hebt een aantal voorbeelden gegeven die deze actie-vorm enigszins onderschatten. Bovendien ben ik ervan overtuigd dat de inhoud van deze culturele akkoorden moet worden herzien. Wij hebben in het totaal 45 culturele akkoorden afgesloten; 37 daarvan zijn momenteel in uitvoering.

Deze culturele akkoorden kwamen tot stand, meestal naar aanleiding van een of andere toevallige omstandigheden; zoals het bezoek van een Staatshoofd – eventueel wederzijds. Bij die gelegenheid sluit men steeds een akkoord af voor culturele samenwerking. Dit werd vroeger nooit door de nationale Staat in een globaal concept opgevangen; integendeel dit gebeurde steeds tragsgewijze. Gelukkig heeft men voorzien dat er **werkprogramma's** werden opgesteld, die bilateraal door het betrokken land en door België moeten worden ingevuld. Ter zake moet men blijk geven van heel wat meer verbeelding, als ook van een grotere dynamiek.

Het is duidelijk dat in de huidige ontwikkeling, bij voorbeeld inzake samenwerking op het vlak van het wetenschappelijk onderzoek, van de uitwisseling van geleerden en studenten, heel wat meer aandacht moet worden besteed dan bijvoorbeeld – hoeveel respect ik er ook voor heb – aan sportieve prestaties, waaromtrent allerlei internationale organisaties bestaan in het kader waarvan deze contacten gebeuren.

Het is naar deze ontwikkeling toe dat wij veel sterker moeten optreden. Dergelijke instructies zijn dan ook gegeven. Hierop wordt trouwens ook in de beleidsnota ingegaan.

Wij moeten bovendien het opstellen van een netwerk van steunpunten in het buitenland sterker uitwerken. Vroeger en ook nu in mijn huidige functie leid of organiseer ik internationale missies. Telkens opnieuw word ik getroffen door het feit dat er in de wereld vooraanstaande Vlamingen zijn met wie de Vlaamse Gemeenschap geen contact houdt. Door het opnemen van deze steunpunten in een netwerk zouden we nochtans beschikken over een zeer belangrijk instrument van uitstraling naar het buitenland.

Ik zal dit met een metafoor verduidelijken. De Vlamingen in Amerika worden vaak beschouwd als consierges en nachtwakers van grote gebouwen. Ik geloof niet dat dit juist is maar dit idee doet de ronde. De Vlamingen die ik in Amerika heb ontmoet, staan aan de leiding van bedrijven en labo's en hebben onderzoeksprogramma's op gang gebracht. In de Silicon Valley bijvoorbeeld kan men namen van Vlamingen opsommen die een internationale reputatie hebben verworven en die internationaal vermaarde programma's leiden. Met hen hebben we onvoldoende contact.

Essentieel is het uitwerken van een netwerk zodat onze steunpunten in het buitenland kunnen worden gevaloriseerd.

De heer Suykerbuyk heeft pertinente vragen gesteld met betrekking tot de Europese Gemeenschap. Doen wij voldoende om te komen tot ons aandeel?

Men moet rekening houden met de globale ontwikkeling in de Europese Gemeenschap waarbij het zwaartepunt van de steunacties wordt verlengd naar het Zuiden. Ik bedoel hiermee niet het Zuiden van België maar wel het Zuiden van de Europese Gemeenschap. Ik vind dit terecht. Het opbouwen van de Europese Gemeenschap impliceert dat het zwaartepunt van de steun en de Europese acties wordt verlengd naar de gebieden in Europa waarin de grootste inspanningen zijn vereist. Voor België impliceert dit grotere Europese steun aan Wallonië dan aan Vlaanderen.

Voor het toekennen van steun bestaan er criteria. Als de Vlaamse Gemeenschap niet meer aan die criteria voldoet – gelukkig maar want het zijn negatieve criteria – betekent dit dus dat de Vlaamse Gemeenschap sterker vooruit gaat, wat iedereen trouwens bevestigt.

Een ander element houdt verband met de interne beleidslijnen. De Europese Gemeenschap subsidieert of geeft bijkomende middelen indien de initiatieven plaatselijk worden ondersteund. Met de grotere selectiviteit voor de subsidiëring in het Vlaamse Gewest betekent dit dat er geen draagvlak is waarbovenop Europese steun kan worden toegekend. Wij moeten daar attent voor zijn en een regeling uitwerken waardoor onze interne selectiviteit ons niet volkomen uitschakelt uit de Europese acties. In dat opzicht denken wij aan een aanpassing inzake de toepassing van de expansiewetgeving voor deze projecten die vooral arbeidsscheppend zijn en optimaal voor een additionele Europese ondersteuning in aanmerking zouden kunnen komen.

Wat het Erasmusproject betreft, is de respons goed. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap is al het nodige gedaan voor het op gang brengen van dit project. Trouwens, op de agenda van de vergadering van de Executieve die morgen plaats vindt, staan nog twee te nemen beslissingen om het hele systeem operationeel te maken. Hier moet vlug kunnen worden gewerkt aangezien het dossier betreft die binnen een paar maanden moeten worden goedgekeurd zodanig dat ze

Geens

voor het volgende academiejaar operationeel zijn.

Wat de werking betreft van bepaalde multilaterale organisaties, zoals Benelux, de Raad van Europa enzovoort, kan ik mij niet zo positief uitdrukken. In de Benelux-conferentie of in de Raad van Europa worden een aantal zaken behandeld waarvoor de Gemeenschappen of de Gewesten van dit land bevoegd zijn. Het schijnt mij bijgevolg niet logisch dat de vertegenwoordigers van de Vlaamse Gemeenschap in de Raad van Europa worden aangeduid door het nationale Parlement. Daarbij dient te worden aangestipt dat het werkterrein van de Raad van Europa hoofdzakelijk bestaat uit Gemeenschapsaangelegenheden, wat zeker een reden is dat de vertegenwoordigers van een land niet door de nationale parlementen moeten worden aangeduid, maar wel door de Raden. Op die manier is het evident dat de besluitvorming wordt behartigd en dat ook de terugkoppeling van de daar genomen beslissingen naar de Vlaamse Raad gebeurt en niet naar het nationale Parlement.

De heer Suykerbuyk heeft gevraagd of de documenten van de jongste Beneluxconferentie bij ons zijn toegekomen. Mijn antwoord is neen. Bijgevolg moeten ook deze organisaties er attent worden op gemaakt dat op het institutionele vlak in dit land een aantal zaken zijn gewijzigd.

De heer Luyten heeft de vraag gesteld of wij voldoende aan bekendmaking doen, aan bevestiging van de Vlaamse identiteit in het buitenland. Mijn antwoord luidt hier eveneens neen. Ik zou evenwel willen waarschuwen voor het feit dat – en tot mijn spijt heb ik dat ook in de interventie van de heer Luyten geconstateerd – wij in het algemeen aan zelfonderschatting doen. Wij kweken nog altijd een aantal complexen bij. Hoe wil u dan dat wij in het buitenland anders zouden overkomen? Als uitgangspunt moeten wij onze eigen waarde vooropstellen om aldus ons imago in het buitenland te versterken. Het hindert mijn geenszins dat bepaalde studies uitwijzen dat wij in

het buitenland bekend zijn door slechts x-procent van de bevolking, dit geldt trouwens ook mutatis mutandis voor andere landen. Wel is het voor mij belangrijk dat wij bekend zijn bij diegenen die beslissingen nemen in het buitenland. Wat de toekomst betreft hebben wij met de Minister van Buitenlandse Betrekkingen afgesproken dat om de drie maanden, op het niveau niet alleen van de verantwoordelijken, van het nationaal beleid maar ook van het beleid van de Gemeenschappen en de Gewesten, overleg zal worden gepleegd. Dat overleg heeft al éénmaal plaats gevonden. Het moet ab ovo worden hernomen aangezien inmiddels in de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest andere titularissen zijn aangesteld. Meer essentieel lijkt me de totstandkoming van een duidelijke regeling inzake de constitutionele opbouw van dit land. Wanneer men er van uitgaat dat wij voor bepaalde domeinen van het beleid in de Vlaamse Gemeenschap volledig verantwoordelijk zijn dan betekent dit ook dat deze verantwoordelijkheid moet worden doorgetrokken naar onze buitenlandse relaties. Daartoe moeten wij tot zeer duidelijke teksten en zeer duidelijke regelingen komen, anders zullen wij gedwongen zijn de praktijken van de jongste jaren voort te zetten en dat is niet goed. Daarmee heb ik niet gezegd dat er op dit stuk niets is gebeurd. Mijn voorganger, de heer Deprez heeft voor de vormgeving van een eigen buitenlands beleid van de Vlaamse Gemeenschap belangrijk pionierswerk geleverd. Wij moeten daar verder op voortbouwen en vooral van de nieuwe institutionele hervorming van dit land gebruik maken om op dit stuk duidelijkheid te scheppen.

Ik heb de opmerking van collega Mahieu genoteerd. Uiteraard is dit een aangelegenheid voor de nationale Minister van Landbouw. Ik heb wel nota genomen van zijn vraag om vanuit de Vlaamse Gemeenschap aan te dringen op een regeling. Toch wil ik altijd opnieuw erop aandringen dat wij de bevoegdheden waarover wij beschikken integraal zouden uitoefenen en aanstippen dat de andere Kamers de plaats zijn om het nationale beleid onder ogen te nemen.

Mijnheer de Voorzitter, tot daar deze korte repliek op de thema's die hier werden aangesneden. Zelf hecht ik er veel belang aan dat de Commissie voor Buitenlandse Betrekkingen zo spoedig mogelijk zou worden gevat van de beleidsnota die werd ingediend omdat daarin niet alleen een globale structuur is uitgetekend, rekening houdend met onze huidige bevoegdheden, maar eveneens de toekomstige ontwikkeling zoals die in de eerstvolgende maanden – naar ik hoop – haar definitief beslag kan krijgen dankzij de hervorming van de Staat. De Vlaamse Gemeenschap moet krachtens deze regeling volwaardig kunnen optreden in het buitenland zowel wat de verdediging van haar eigen belang betreft als wat het uittekenen van haar eigen imago betreft.

De Voorzitter : De heer Desutter heeft het woord.

De heer M. Desutter : Mijnheer de Voorzitter, ik heb nog een vraag. Wij hebben in de Verenigde Staten twee vertegenwoordigsters om ons land te promoten, de één op toeristisch vlak, de andere op economisch vlak. Ik heb gehoord dat de vertegenwoordigster voor het toerisme die trouwens tot de Toeristische vrouw van het jaar werd uitgeroepen in de Verenigde Staten een vergoeding ontvangt die gelijk is aan de huishuurtoelage van mevrouw Omwal, om haar naam niet te noemen, die bovendien nog de diplomatieke status geniet. Ik vind het spijtig dat de vergoeding van beide vertegenwoordigsters zo aanzienlijk verschilt. Kan dit verschil niet worden weggewerkt.

Minister G. Geens : Mijnheer de Voorzitter, wij moeten er toe komen in het kader van de volledige communautarisering van het toerisme eigen mensen te sturen naar het buitenland.

Onze gemeenschapsattaché in Washington geniet inderdaad het diplomatieke statuut, volledig conform aan wat door Buitenlandse Zaken wordt toegekend. Ik vind inderdaad dat de Vlaamse Gemeenschap dit statuut moet behouden. Dit is niet geregeld voor de vertegenwoordigers van het toerisme. Het ligt wel in de be-

Geens

doeling dit statuut te regelen, maar u zou Minister Dewael in dit verband moeten ondervragen. Deze mensen zouden deel moeten uitmaken van de ambtenaren van het Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

Momenteel zijn tussen de twee Commissariaten-Generaal besprekingen aan de gang ten einde te komen tot een vertegenwoordiging in het buitenland waarin op bepaalde domeinen trouwens samenwerking kan tot stand komen.

De Voorzitter : De heer Luyten heeft het woord.

De heer W. Luyten : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister van Externe Betrekkingen, u schijnt mij iets in de schoenen te schuiven waarvan ik nog nooit last heb gehad, met name een minderwaardigheidscomplex. Mijn ervaring in de talrijke buitenlandse contacten is dat „dezen van de andere kant” systematisch aan desinformatie doen, hierin dikwijls gesteund door hun eigen regionale Regering.

Mijnheer de Minister, ik woon talrijke conferenties bij van wat ik noem „Volkeren zonder Staat”, want ik spreek niet graag over minderheden : de Luxemburgers hebben een Staat, de Catalanen niet. Door de Waalse Regering worden systematisch vertegenwoordigers gestuurd naar de „Association internationale pour la Défense de Langues et Cultures menacées”. Zij doen systematisch aan desinformatie, zodanig dat al de goede zaken die op ons visitekaartje voorkomen, niet meer tot hun recht komen. De kinderen van het licht zijn blijkbaar minder sluw dan de kinderen van de duisternis, en het is dit feit dat ik eigenlijk wilde beklemtonen.

Deze desinformatie moeten wij weerleggen door deze Waalse vertegenwoordigers erop te wijzen dat wij een natie zijn die eist te worden behandeld als een volwassen natie.

Ik draag een das van het College van Enschede, dat jaarlijks naar Vlaanderen komt. Bij deze gelegenheid spre-

ken zij onder meer over de taalkwestie. Ik antwoord dan dat het niet om een taalkwestie gaat maar om een volk op weg naar zijn eigenheid en naar zijn totale zelfbevestiging.

ECONOMIE, TEWERKSTELLING EN ENERGIE

Toegevoegde interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, over de grindontginning in Limburg

De Voorzitter : Wij behandelen nu de materies waarvoor Ministers Geens, Dupré en Kelchtermans bevoegd zijn, met name Economie, Tewerkstelling en Energie.

De heer De Roo heeft het woord.

De heer J. De Roo, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Voorzitter van de Vlaamse Regering, heren Gemeenschapsministers, waarde collega's, uw Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie heeft enkele dagen gewijd aan de grondige bespreking van de materies voor economie en energie, KMO-beleid en tewerkstelling, dit opeenvolgend in aanwezigheid van de Voorzitter van de Vlaamse Regering, de heer Gaston Geens en de Gemeenschapsministers Jos Dupré en Theo Kelchtermans.

De bespreking werd telkens gestoffeerd met veel statistische en feitenmateriaal, dit op vraag van verschillende commissarissen.

Het eerste luik van dit verslag behandelt het economisch beleid. Volgens de Voorzitter van de Vlaamse Regering wil de Vlaamse overheid in Vlaanderen, in het perspectief van het Europa van 1992, een klimaat creëren en een kader scheppen, waarin het privé-initiatief, inzonderheid in de KMO's, gestimuleerd wordt om op die wijze de toegevoegde waarde in competitieve ondernemingen op te voeren. Aldus zal de globale werkgelegenheid door de creatie van duurzame arbeidsplaatsen verhogen.

Een eerste element zijn de investeringen. Het investeringsklimaat in Vlaanderen is gunstig en de investeringsevolutie verloopt uitstekend, vooral in de niet-industriële bedrijven, waardoor het groeiend belang van de dienstensector wordt onderstreept. Wel wordt sedert 1985 een daling waargenomen van de betoelagde investeringen in het kader van de expansiewetten voor de grote ondernemingen, dit onder meer ten gevolge van het restrictieve budgettaire beleid, waardoor enkel nog industrieel vernieuwende investeringen en tewerkstellingscreatie in het kader van de expansiewetten worden gehonoreerd. De Vlaamse Regering houdt zich strikt aan de regel van de niet-cumulatie van bijzondere fiscale stimuli met de expansiesteun.

De tendens tot toenemende autofinanciering bewijst dat de Vlaamse bedrijven over een degelijke financiële structuur beschikken. Wegens de beperktere budgettaire middelen

Raadsondervoorzitter H. Suykerbuyk (CVP) suggereerde het sluiten van een beperkt verdrag, tussen twee of drie grote Gemeenschappen, inzake de wederzijdse belangstelling voor de andere taal

De Roo

en het lagere rentepercentage daalde het gemiddeld steunpercentage tot 9,93 procent in 1987.

Het Vlaams Economisch beleid blijft sterk afgestemd op de ontwikkelingszones : Limburg, de Kempen en de Westhoek. De laatste vijf jaar is 47 procent van de investeringen met expansiesteun in die zones gelokaliseerd. Deze investeringen kregen een gemiddelde steun van 17 procent.

In 1987 werden 18 totaal nieuwe buitenlandse vestigingen met expansiesteun opgericht.

Het tweede element is het reconversiebeleid. De krachtlijnen van het reconversiebeleid hebben betrekking op alle probleemgebieden, maar vinden prioritair toepassing in de erkende ontwikkelingszones, vooral via het regionaal ontwikkelingsfonds, ook door het promoten van deze zones in binnen- en buitenland.

Twee derde van de beschikbare kredieten voor grote ondernemingen en 23 procent van de kredieten voor KMO's worden vooraf jaarlijks gereserveerd in het Regionaal Ontwikkelingsfonds, dat alleen voor de reconversiezones is bestemd. Zo beschikte het Regionaal Ontwikkelingsfonds in 1987 over 7 miljard.

Er werd uitvoerig aandacht besteed aan de werking van de Limburgse Investeringsmaatschappij, de evaluatie van de P-dagen in Limburg, de Kempen en de Westhoek en de samenwerkingprogramma's met de Europese Commissie.

Een derde element betreft het onderzoek. De Vlaamse Regering ziet in de steun aan het wetenschappelijk en industrieel onderzoek een hefboom van haar economisch beleid, dit met het oog op de vernieuwing van bestaande en nieuwe producten, de bevordering van nieuwe en toekomstgerichte investeringen en om de onderzoeksactiviteiten van de Vlaamse KMO's te stimuleren.

Wel beschikt Vlaanderen over te weinig middelen voor de ondersteuning van het onderzoek, maar toch evo-

lueert het Vlaams begrotingsprogramma voor wetenschapsbeleid gunstig. In 1988 kan de Vlaamse Regering ongeveer 4 miljard besteden aan wetenschappelijk onderzoek.

Tenslotte werd door de Voorzitter van de Vlaamse Regering een aanpassing van de werking van de GOM's aangekondigd, alsook een kapitaalsverhoging van de GIMV met inbreng van privé-kapitaal. Een impulsprogramma voor de dienstensector wordt eveneens in het vooruitzicht gesteld.

Bij de bespreking van het luik economie werd aangedrongen op een evaluatie van de DIRV-actie van de Vlaamse Executieve. Over de toepassing van de expansiewetgeving werden een hele reeks vragen gesteld, onder meer met een pleidooi voor toenemende aandacht voor de dienstensector enerzijds, meer selectieve toepassing van de expansiewetten anderzijds, vooral met het oog op het tewerkstellingseffect van de investeringen.

Er werd aangedrongen op een adequate voorbereiding van de regionalisering van de nationale sectoren, in het bijzonder voor de textielsector, welke van levensbelang is in Vlaanderen.

Inzake compensatiebestedingen blijkt Vlaanderen slechts 46,6 ten honderd van de reeds geplaatste bestellingen gekregen te hebben.

Er werd een partiële bespreking gewijd aan enkele ondernemingsdossiers zoals EURAIR, IMEC, MIE-TEC en CENTRA, opgericht door de Vlaamse Regering, tevens kwam men tot beperkte evaluatie over de werking van de GOM's, de Stichting Technologie Vlaanderen en de exportresultaten van het Vlaamse bedrijfsleven.

Tenslotte werd aandacht besteed aan de weliswaar beperkte bevoegdheden van het Vlaamse Gewest, wat het energiebeleid betreft. De begrotingsartikelen die behoren tot de bevoegdheid van de Voorzitter werden in Commissie aangenomen met 8 stemmen tegen 4.

Het tweede luik van dit verslag behelst het KMO-beleid. Uit de toelichting in de Commissie door Gemeenschapsminister Jos Dupré omtrent het KMO-beleid bleek duidelijk dat de Vlaamse Regering zich wil richten en tot de onderneming en tot de ondernemer met en geïntegreerd KMO-beleid, dit in het perspectief van de Europese evenwichtsmarkt van 1992.

Het verwerven of behouden van een gunstige concurrentiepositie door de KMO's vormt een absolute prioriteit, hetgeen een structurele versterking van de KMO's en een grondige voorbereiding van haar managers veronderstelt.

Met een actief KMO-beleid wil de Executieve een gunstig klimaat bewerkstelligen en de KMO's optimale ontwikkelingskansen verzekeren.

Uit de gegevens omtrent de toepassing van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering blijkt dat de bevoegde administratie te kampen heeft met een belangrijke achterstand inzake dossiersbehandeling.

Door het verstrekken van rentetoelagen in 1987 wordt een voorziene meertewerkstelling vooropgesteld van 8.537 arbeidsplaatsen.

Door toekenning van de kapitaalspremie in 1987 werd een voorziene meertewerkstelling vooropgesteld van 2.578 arbeidsplaatsen. Het is de bedoeling de nodige maatregelen te nemen om de behandelingsduur van de aanvragen inzake KMO-expansiesteun merkbaar in te korten en de aanvragen vooral te richten op investeringen met innovatief karakter of met exportbevorderend impact.

De arbeidsplaatspremies zullen geheroriënteerd worden ten bate van nieuwe en arbeidsintensieve investeringen, enerzijds, en van de opleiding of herscholing van langdurige werklozen, anderzijds. De Vlaamse Regering wil ook een actief export-promotiebeleid voeren, vooral ter ondersteuning van KMO's. Er zal volgens de Gemeenschapsminister ook gestreefd worden naar concretisering van de coördinatieopdracht binnen de Vlaamse Executieve.

De Roo

Voor de KMO-expansiesteun wordt voor het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie en het Regionaal Ontwikkelingsfonds voor een globaal bedrag van 3.440 miljoen F. nieuwe vastleggingsmachtigingen voorgesteld, terwijl voor de spijzing van de uitgavenkredieten 3.540 miljoen F. dient te worden ingeschreven. Op deze wijze wordt vooruitgang geboekt en zal 31,3 procent van de totale vastleggingsmachtigingen voor expansiesteun in Vlaanderen besteed worden aan de KMO's. Vooral voor het ROF zijn gevoelig meer uitgavenkredieten beschikbaar.

Bij de bespreking is gebleken dat de commissarissen tevreden zijn met het belasten van een Gemeenschapsminister met de specifieke problematiek van de KMO. Van jaar tot jaar blijken de KMO een ruimere plaats in te nemen in de expansiesteun.

Er werd tevens aandacht besteed aan de selectieve toekenning, de controle op de expansiesteun, de steun voor startende ondernemingen en de vrije beroepen.

Gebleken is dat van de huidige reglementering inzake arbeidsplaatspremies een onvoldoende stimulans uitgaat voor de tewerkstelling. Tenslotte werd vrij uitvoerig gehandeld over enkele specifieke aspecten, zoals coördinatie van het KMO-beleid, de bedrijventra, de innovatie, de export en de tewerkstelling.

Op het vlak van de administratie is men nog niet klaar om de vele bijkomende expansiedossiers te verwerken van KMO-bedrijven uit de textiel- en confectiesector, eenmaal de regionalisering van de nationale sectoren een feit wordt.

Door de heren Laverge en Weyts werd een amendement ingediend dat ertoe strekt op de lopende uitgaven van het FEERR het stijvingskrediet met 300 miljoen te verminderen en tegelijk het krediet voor voortdurende vorming in de middenstand met 300 miljoen op te trekken.

De Gemeenschapsminister achtte de

ze transfert niet mogelijk, gelet op de reeds aangegane verbintenissen in het kader van het stelsel van de arbeidsplaatspremies, maar hij ging wel de verbintenis aan een deel van de uitgespaarde middelen inzake arbeidsplaatspremies te laten afvloeien naar voormelde vorming.

Na deze formele verklaring van de Gemeenschapsminister werd het amendement ingetrokken.

De decreetbepalingen en de begrotingsartikelen in verband met het KMO-beleid werden tenslotte aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

Het derde deel van de besprekingen handelde over het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen en uitvoerig gecommentarieerd door Gemeenschapsminister Kelchtermans met talloze statistische en documentaire gegevens omtrent zijn beleid. De RSZ-tewerkstelling is de jongste drie jaar in Vlaanderen met 66.000 arbeidsplaatsen toegenomen. Vooral in de reconversiezones ligt de toename van de RSZ-werkgelegenheid aanzienlijk hoger dan het gemiddelde in Vlaanderen.

De werkloosheid is lichtjes gedaald in 1987, ondanks de sterke vermindering van de tewerkstelling in de opsloringsprogramma's, namelijk met 8.256 eenheden hetzij 11,4 procent. Er zijn nu minder werklozen dan in 1983, zelfs met inbegrip van de oudere werklozen.

Onrustwekkend is wel de toename van de langdurige werkloosheid, die in december van 1987 reeds 56 procent bedroeg. Bij de vrouwen bedraagt de langdurige werkloosheid zelfs 61 procent. Het aantal jonge werklozen is voortdurend verminderd en ligt 37,7 procent lager dan in 1983.

Het aantal tewerkgestelden in de opsloringsprogramma's is in 1987 verminderd met 5.873 eenheden ten opzichte van 1986.

Met SIMONA beschikt de RVA over de modernste arbeidsbemiddeling in Europa. Dit Informatiesysteem over de arbeidsmarkt wordt nog verfijnd en verder uitgebouwd. De opsplitsing

van de RVA wordt verder voorbereid.

De werking van de subregionale tewerkstellingscomités werd grondig geëvalueerd en het evaluatieverslag vormde het uitgangspunt voor het nieuwe STC-besluit dat in voorbereiding is.

Er werd een uitgebreid overzicht verstrekt over de diverse formules van beroepsopleiding, jobclubs, middenstandopleiding. Meer dan voorgaande jaren werden de mogelijkheden benut van de Europese structuurfondsen.

Ten slotte werden de voornaamste krachtlijnen van het tewerkstellingsbeleid in Vlaanderen toegelicht, met vooral aandacht voor de rechtstreekse creatie van nieuwe arbeidsplaatsen in industrie en diensten, het specifiek beleid gericht op de langdurig werklozen, een verhoging van de opleidingsinspanningen, de uitbouw van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling tot hefboom van een Vlaams tewerkstellings- en opleidingsbeleid en de nieuwe impulsen door een aanpassing van de subregionale Tewerkstellingscomités die een sleutelrol moeten innemen in het tewerkstellingsbeleid.

Aan de diverse aspecten van het tewerkstellingsbeleid werd een uitvoerige en interessante bespreking gewijd. Ten slotte werden de begrotingsartikelen omtrent de tewerkstelling goedgekeurd met 8 stemmen bij 1 onthouding.

Sta mij toe als besluit de Voorzitter van de Executieve en de bevoegde Gemeenschapsministers namens de commissarissen te danken voor de vele gegevens en de leerrijke bespreking in de Commissie (**Applaus**)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

De Roo

Wij komen deze namiddag om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

-- De vergadering wordt gesloten om 12.15 uur.
